

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Sola kommune

For 2021

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger storinnkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) vil gi offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens § 5. Bedrifts-/virksomhetsmedlemmer i Etisk handel Norge rapporterer på arbeidet med aktsomhetsvurderinger og oppfyller åpenhetslovens krav om redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og langt på vei informasjonsplikten, ifølge Oslo Economics Konsekvensutredning av lovforslaget. Et viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det nasjonale kontraktsvilkåret for etisk handel utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, miljø, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø eller klima.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Sabina Leto, Økonomisjef i Sola kommune**

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker av varer og tjenester. Sola kommune tilhører offentlig sektor, og må ta ansvar for å stille etiske krav til våre egne leverandører og samarbeidspartnere.

Å stille etiske krav handler om å respektere grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter.

Økt globalisering av varehandelen har medført at det er vanskeligere for oppdragsgiver å ha kontroll på leverandørkjeden. Konsekvensen kan blant annet være større risiko for brudd på menneskerettigheter.

Lov om offentlige anskaffelser (LOA) § 5 gir føringer for hvordan oppdragsgivere skal forholde seg til menneskerettigheter i offentlige anskaffelser. Den krever blant annet at offentlige oppdragsgivere skal ha «(...) egnede) rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike.».

Da Sola kommune i 2017 inngikk som medlem i Etisk handel Norge (den gang kalt «Initiativ for Etisk Handel»), ga vi vår tilslutning til deres vedtekter og prinsipperklæring. Etisk handel er handel som ivaretar og fremmer arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og miljøforhold i globale leverandørkjeder. Medlemskap hos Etisk Handel Norge vil derfor være i tråd med kommunens visjon «Ansvar for hverandre», og kommunens verdier; «raushet», «mestring» og «mot». Vi skal som idag, fortsette arbeidet fremover for å stanse brudd på menneskerettighet ved å ta vårt ansvar.

Lovverket vil i kombinasjon med kommunens visjon og verdier danne en rettesnor for kommunens strategiske valg. Når det gjelder etisk handel, innebærer det at det stilles krav til de kommersielle aktørene kommunen handler med i forhold til hvordan varene er produsert, slik man forhindrer at useriøse aktører får tildelt kontrakter.

Det overordnede målet er at krav om etisk handel skal stilles i anskaffelser der det blir vurdert risiko for brudd på nasjonal lovgivning og relevante internasjonale standarder knyttet leveransen. Dette skal gjøres for å fremme menneskerettigheter, anstendige arbeidsforhold og ansvarlig handel.

Sola kommune har implementert krav til etisk handel ved offentlige anskaffelser gjennom sine standardkontrakter. Vilåårene som stilles her vil være viktige for å få gjennomfårt etisk handel i hele leverandårkjeden. Samtlige rammeavtaler som inngås skal være gjenstand for risikovurdering etter gitte fastlagte kriterier.

I vedtatt innkjåpstrategi for Sola kommune (Innkjåpstrategi 2021-2024) er også arbeidet med etisk handel spesifikt nevnt som et fokusområde for innkjåp/anskaffelser.

Om virksomheten:

Navn:

Sola kommune

Antall ansatte:

2 018

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

1 110 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

14

Hvilke varer som omfattes:

Sola kommune stiller etiske- og sosiale krav i alle vareanskaffelser (og tjenesteanskaffelser der varer inngår). Totalt utgjorde det 14 anskaffelser for 2021. Nedenfor er er fem anskaffelser hvor i har vurdert risikoen for brudd på arbeids- og miljøforhold som middels eller høy.

Glassarbeid, med tilhørende materiell,
Ventilasjonsutstyr, materiell og tilhørende tjenester
Murer-, pusse og flisearbeid med tilhørende materiell
Hvitevarer, småelektronikk og lyd & bilde
Levering av medisinsk forbruksmateriell

Antall leverandører:

14

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

380 000 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Lise Gro Bjørnsen

Stilling: Rådgiver anskaffelser

Epost: lise.gro.bjornsen@sola.kommune.no

Telefon: 97511964

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2017

“Å stille etiske krav handler om å respektere grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Nye rammeavtaler/kontrakter som konkurranseutsettes i løpet av året skal være gjenstand for risikovurdering	Innkjøp og kontrakt foretar fortløpende gjennomgang av rammeavtaler med henblikk på behovet for krav til etisk handel. I alle vareanskaffelser er det nå innført vilkår knyttet til etisk handel som fast standard. Dette gjelder også for tjenstekontrakter hvor vareelementet er betydelig. Sola kommune er i et innkjøpssamarbeid med Stavanger kommune. To av de rammeavtalene som vi samarbeider med dem om "Hvitevarer, småelektronikk og lyd & bilde, og "levering av medisinsk forbruksmateriell" er blitt vurdert som høyrisiko anskaffelser.
Oppfølging av eksisterende anskaffelser	Innkjøp og kontrakt foretar fortløpende gjennomgang av eksisterende rammeavtaler. Nytt innkjøpssystem har også funksjoner innebygd som kan tilpasses mtp på enda bedre oppfølgingsrutiner, eksempelvis påminnelser og sjekklister for å holde fokus temaet etisk handel.
Etisk handel skal stå på agenda for statusmøtene som blir gjennomført	Det er blitt gjennomført noen statusmøter hvor tema for etisk handel er blitt drøftet.
Kommunen utnevner ny hovedansvarlig for etisk handel	Lise Gro Bjørnsen er blitt utnevnt som hovedansvarlig
Ved høyrisikoanskaffelser skal egenrapporteringsskjema benyttes og om nødvendig skal det gjennomføres oppfølgingsamtale med leverandøren. Krav til etisk handel skal være del av kontraktsgrunnlaget.	Sola kommune stiller etiske- og sosiale kontraktskrav i alle vareanskaffelser (og tjensteanskaffelser der varer inngår). Vi har ikke benyttet oss av egenrapporteringsskjema, men vi har i samarbeid med Stavanger kommune benyttet etiske krav også som kvalifikasjonskrav og tildelingskriterium. Det er på den måten satt krav om å rapportere til oss i to konkurranser "Hvitevarer, småelektronikk og lyd & bilde", og "Levering av medisinsk forbruksmateriell" .
Bygge kompetanse på fagfeltet - gjerne gjennom løsninger som webinar eller lignende i regi av Etisk Handel Norge.	Lise Gro Bjørnsen har deltatt på ett kurs i regi av Etisk Handel Norge: " Lansering av nytt risikokartleggingverktøy"
Nye tekniske løsninger i innkjøpssystem skal implementeres, slik at hver innkjøper skal måtte ta standpunkt til bruk av kontraktsvilkår for etisk handel. En slik løsning vil bidra til at fokuset på etisk handel blir løftet høyere opp i bevisstheten til hver enkelt innkjøper.	I det nye innkjøpssystemet vårt, Mercell TendSign, ligger det inne sjekklister som må bli besvart i forhold til om det er satt etiske kontraktskrav til anskaffelsen som skal kunngjøres.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter

Risikovurdering av kommunens nye rammeavtaler

Etisk handel Norges mal for etiske kontraktsvilkår skal benyttes for alle rammeavtaler på vareanskaffelser, også for tjenesteanskaffelser hvor vareelementet er betydelig.

Ved høyrisikoanskaffelser skal etisk krav benyttes både som kvalifikasjonskrav og kontraktskrav.

Benytte egenerklæring på rammeavtaler for vareanskaffelser, og for tjenesteanskaffelser hvor vareelementet er betydelig, med lav risiko.

Bygge kompetanse. Hovedansvarlig i kommunen for etisk handel skal delta på kurs anbefalt av Etisk Handel Norge

Kommunisere via internettsiden til kommunen dersom det er inngått kontrakt med leverandører som er medlem av Etisk Handel Norge

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Etisk handel er forankret i "Innkjøpsstrategi 2021-2024 Sola kommune" som ble vedtatt i Administrasjonsutvalget i sak 28/2020 den 01.12.2020.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Mål/ aktiviteter for rapporteringsåret følger av Sola kommune sin årsrapport for etisk handel for 2021.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Etisk handel er med som eget punkt under særskilt fokusområde i Innkjøp og Kontrakt sin innkjøpsstrategi for 2021-2024. Økonomisjef, som er en del av kommunedirektørens lederteam, godkjenner og signerer årsrapporten for etisk handel.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Lise Gro Bjørnsen har hovedansvar for arbeidet med etisk handel i kommunen.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Etisk handel har de siste årene vært godt forankret hos team Innkjøp og kontrakt. Vi har en klar målsetting om at dette skal stå høyt på dagsorden i forbindelse med anskaffelser.

Den årlige risikovurderingen gjøres i plenumssamling i teamet, hvor hovedansvarlig har det faglige ansvaret. I samråd med teamets medlemmer plukkes det ut anskaffelser som blir ansett som risikoanskaffelser. Den enkelte innkjøper er selv ansvarlig for den videre oppfølgingen av sin anskaffelse, hjulpet av den hovedansvarlige.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

Innkjøp og kontrakt har deltatt på ett kurs i regi av Etisk Handel Norge i 2021. I tillegg har vi benyttet fagpersoner, medlemsider og informasjonsmateriell.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Opplæring og/ eller kompetansehevende tiltak blir fortløpende vurdert.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Risikokartleggingen starter med et teammøte der man konstaterer en generell bakgrunnsforståelse hos samtlige deltakere. Dersom det er case/tilfeller innen etisk handel, som vi ser er av relevant informasjon for våre anskaffelser, blir det gjenstand for diskusjon.

Deretter benyttes kilder vi har fått oppgitt av Etisk Handel Norge for å identifisere de områdene hvor risikoen anses for å være størst. I hovedsak benyttes Difis liste over risikovarer. Ut fra risikokartleggingen kommer vi frem til hvilke anskaffelser vi bør følge opp, og tar en vurdering i forhold til hvordan de etiske krav skal benyttes - som del av kvalifikasjonskrav, tildelingskriterium og/eller kontraktsvilkår.

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Glassarbeid med tilhørende materiell	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Ventilasjonsutstyr, materiell og tilhørende tjenester	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Murer- pusse- og flisearbeid med tilhørende materiell	Rammeavtale	1	Nei	Nei	Ja
Hvitevarer, småelektronikk og lyd & bilde	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Levering av medisinsk forbruksmateriell	Rammeavtale	1	Ja	Ja	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Vi benytter egen mal for Sola kommune i våre egne anskaffelser. I interkommunale anskaffelser, i samarbeid med Stavanger kommune, benyttes Stavanger kommune sin mal for etisk handel. Begge disse malene ivaretar kravene som følger av Etisk handel Norge sin mal.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

For rapporteringsåret 2021 er det ingen enkeltprodukter som har vært gjenstand for kontraktsoppfølging.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Ingen

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Ingen

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Vi opplever i stor grad av leverandørene støtter og ønsker å bidra til overholdelse av de etiske krav som stilles. Noen bransjer/ leverandører viser større modenhet, innsikt og ikke minst evne til ta tak i de problemstillinger som blir løftet opp i diskusjoner rundt etisk handel.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Løpende risikovurderinger av kontrakt	Sørge for at etiske kontraktskrav etterleves	Internt i Team Innkjøp og Kontrakt
Oppdatert seg på fagområdet gjennom å lese veileder til Etisk Handel Norge	Faglig oppdatering	Internt i Team Innkjøp og Kontrakt
Deltatt på kurs/webinar med Etisk Handel Norge	Faglig oppdatering	Internt i Team Innkjøp og Kontrakt

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

2021 har også vært et spesielt år med både covid-19, og kapasitetsutfordring hos Innkjøp og kontrakt. Det er nå tatt opp igjen en plan om jevnlig statusmøter, hvor etisk handel vil være del av agendaen.

I de tilfeller vi blir bedt på råd om vareanskaffelser som utføres av andre bestillere i kommunen, skal temaet om etisk handel diskuteres. Dersom temaet blir satt på dagsorden i forkant av alle anskaffelser med innslag av varehandel, vil dette bidra til å øke bevisstheten rundt viktigheten av etisk handel.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Sola kommune kommuniserer eksternt ved å legge denne rapporten ut offentlig. Forøvrig er kommunens medlemsskap gjort kjent via Etisk Handel Norge sin nettside.

Kontakt:

Sola kommune

Lise Gro Bjørnsen

lise.gro.bjornsen@sola.kommune.no

97511964